

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри   Наталія ЦИМБАЛ
«_____» _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ
для здобувачів першого (бакалавського) рівня вищої освіти

спеціальність *012 Дошкільна освіта*

Освітня програма: Дошкільна освіта.

Факультет дошкільної та спеціальної освіти

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма **Українська мова за професійним спрямуванням** для здобувачів першого (бакалавського) рівня вищої освіти спеціальності **012 Дошкільна освіта**

Укладач: кандидат філологічних наук, доцент Січка С.А.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики та журналістики

Протокол № 1 від «28»серпня 2023 року

Завідувач кафедри прикладної лінгвістики та журналістики _____ Наталія Цимбал
(підпис) (ім'я та прізвище)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету дошкільної та спеціальної освіти

Протокол № 1 від “30” серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії факультету дошкільної та спеціальної освіти

_____ доц. Ольга Бутенко
(підпис) (ім'я та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

2. Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах		
Курс	I	I
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів із розподілом:		
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, у тому числі:	90	90
Аудиторні:		
Лекційні	22	6
Семінарські / Практичні	22	6
Лабораторні		
Самостійна робота	30	50
Індивідуальні завдання	16	28
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни: формувати у майбутніх спеціалістів уміння і навички досконалого володіння українською літературною мовою у професійній сфері.

Завдання на вивчення навчальної дисципліни:

- оволодіти нормами сучасної української літературної мови, зокрема тими, які найчастіше порушуються;
- набути навичок оперування термінологією майбутньої спеціальності;
- ознайомитися зі словниками, граматиками, довідниками, лазерними дисками, Інтернет-ресурсами, які сприятимуть удосконаленню мовної культури майбутнього фахівця;
- вільно користуватися різними функціональними стилями і їх підстилями у навчальній діяльності і професійному вжитку;
- засвоїти відомості про призначення і структуру ділових документів, необхідних спеціалістові конкретного профілю;
- розвинути комунікативні компетенції, потрібні у професійному спілкуванні.

3. Компетентності та програмні результати навчання за ОП.

Компетентності за ОП:

Загальні компетентності (КЗ):

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі

знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові /спеціальні компетентності (КС):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

Програмні результати навчання:

ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І НОРМАТИВНІСТЬ УСНОЇ ТА ПИСЕМНОЇ ФОРМ УКРАЇНСЬКОЇ ФАХОВОЇ МОВИ

ТЕМА 1: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВНОЇ СИСТЕМИ І ПРОФЕСІЙНЕ СПІЛКУВАННЯ

Українська мова – національна мова українського народу. Мова і мовлення. Основні етапи розвитку української літературної мови. Національна мова і мовна політика. Характеристика усної і писемної форм мовлення. Кодифікація мови. Сучасна українська літературна мова. Мовна норма як лінгвістична категорія. Суспільний характер мовної норми. Історія формування норм української літературної мови. Специфіка мови професійного спілкування. Засоби вираження спеціальних реалій, категорій, понять.

ТЕМА 2: ОРФОЕПІЧНА ПРАВИЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ

Поняття орфоєпії. Орфоєпія і культура усного мовлення. Норми вимови голосних звуків української мови. Фонетико-орфоєпічний суржик у системі

голосних. Норми вимови приголосних звуків української мови. Помилки білінгвів у вимові приголосних. Вимова звукосполучень. Вплив асиміляції і спрощення приголосних на вимову звукосполучень.

ТЕМА 3: НАГОЛОС У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ. АКЦЕНТНІ НОРМИ

Поняття про наголос. Особливості українського наголосу. Словесний, логічний і емпатичний наголоси. Закономірності наголошування різних частин мови: а) наголошування віддієслівних іменників на – *анн(я)*; б) наголошування дієслів; в) наголошування прикметників і прислівників; г) наголошування складних і складноскорочених слів. Варіативне наголошування в українській мові. Акцентуаційний суржик.

ТЕМА 4: ЛЕКСИКО-ФРАЗЕОЛОГІЧНІ НОРМИ. ЛЕКСИКОГРАФІЯ

Доречне використання слів відповідно до їх прямого і переносного значення. Багатозначність слова і проблема порушення норм слововживання. Омонімія і проблема двозначного тлумачення контексту. Міжмовні омоніми. Пароніми і правильність уживання слів. Синонімія і багатство мови. Антоніми і мовна виразність. Лексика української мови: терміни, професіоналізми, канцеляризми та штампи, історизми, архаїзми, неологізми; норми вживання іншомовних слів; діалектизми, жаргонізми, вульгаризми, екзотизми, слова-паразити. Фразеологізми і практика вживання їх у фаховій мові. Мовленнева надмірність та недостатність у професійному мовленні. Словники як джерело збагачення фахового мовлення. Види словників.

ТЕМА 5: СЛОВОТВІРНІ НОРМИ ТА КУЛЬТУРА ФАХОВОГО МОВЛЕННЯ

Способи словотвору і вживання певних афіксів у фаховому мовленні. Творення іменників на позначення назв жителів певного населеного пункту. Творення присвійних прикметників. Творення прикметникових форм від різних географічних назв. Творення назв осіб за моделлю «людина, яка займається чимось». Тенденції сучасного словотворення. Правопис афіксів у практиці професійного спілкування. Правила переносу слів.

ТЕМА 6: МОРФОЛОГІЧНІ НОРМИ У ПРОФЕСІЙНОМУ МОВЛЕННІ

Морфологічні норми. Норма й основні морфологічні категорії: рід, число, відмінок, ступені порівняння, особа. Творення відмінкових форм

іменників. Форми невідмінюваних іменників. Творення ступенів порівняння прикметників.

Особливості відмінювання числівників в українській мові. Непрямі відмінки числівників. Правила сполучення числівників з іменниками. Особливості відмінювання та вживання займенників. Особливості відмінювання, творення та вживання форм дієслів. Особливості вживання службових частин мови. Конструкції прийменників *по* і *в* у перекладі з російської на українську мову. Труднощі, пов'язані з уживанням деяких частин мови у фаховій мові.

ТЕМА 7: ОРФОГРАФІЧНІ НОРМИ

Орфографічні норми як особливий різновид мовних норм. Основні поняття орфографії. Принципи українського правопису. Вживання апострофа, знака м'якшення. Правопис префіксів та суфіксів. Вживання великої літери. Засоби милозвучності української мови. Особливості правопису власних імен людей, прізвища іменникові, граматичні особливості відмінювання іменникових прізвищ, прізвища прикметникові, творення чоловічих та жіночих імен по батькові, правопис російських прізвищ. Правопис слів іншомовного походження.

ТЕМА 8: СИНТАКСИЧНА НОРМАТИВНІСТЬ ФАХОВОГО МОВЛЕННЯ

Синтаксична нормативність мовлення. Порядок слів у реченні. Координація підмета і присудка. Особливості форм керування при професійному спілкуванні. Синтаксичні норми вживання однорідних членів речення. Речення з дієприслівниковими і дієприкметниковими зворотами. Синтаксичні норми побудови складних речень. Типові недоліки, пов'язані з побудовою складних речень. Використання складних речень у мовленні вихователя. Синтаксичні засоби переконливості професійного спілкування.

ТЕМА 9: ПУНКТУАЦІЙНІ НОРМИ

Основні поняття пунктуації: пунктограма, пунктуаційне правило. Розділові знаки у простому неускладненому та ускладненому реченнях. Розділові знаки у складносурядному реченні. Розділові знаки у складнопідрядному реченні. Розділові знаки у складних безсполучникових реченнях. Пунктограми при прямій мові, діалозі та цитатах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ФУНКЦІОНАЛЬНІ СТИЛІ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ

ТЕМА 10: ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Українська ділова мова: етапи становлення, проблеми та перспективи розвитку. Поняття стилю та жанру української літературної мови. Функціональна диференціація сучасної української літературної мови. Основні ознаки стилів: наукового, офіційно-ділового, публіцистичного; художнього; конфесійного; епістолярного, розмовного. Співвідношення наукового та офіційно-ділового стилів у мові професійного спілкування.

ТЕМА 11: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОФІЦІЙНО- ДІЛОВОГО СТИЛЮ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Офіційно-діловий стиль, його підстилі (законодавчий, юрисдикційний, дипломатичний, адміністративний). Текстові норми офіційно-ділового стилю. Мовні норми офіційно-ділового стилю. Документ – основна одиниця офіційно-ділового стилю: поняття документа, призначення та класифікація, структурні елементи, правила оформлення тексту. Використання комп'ютера в оформленні та обробці документів.

ТЕМА 12: ДОКУМЕНТАЦІЯ ЩОДО ОСОБОВОГО СКЛАДУ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ

Заява, її реквізити та правила оформлення. Характеристика, вимоги до оформлення та реквізити. Резюме. Автобіографія, їх реквізити. Накази щодо особового складу. Вимоги до оформлення та реквізити. Положення. Інструкція, їх реквізити. Правила. Статут, їх реквізити. Типові мовні звороти, вживані у документації щодо особового складу та в організаційних документах.

ТЕМА 13: ДОВІДКОВО-ІНФОРМАЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ. МОВА РЕКЛАМИ

Сучасне ділове листування. Класифікація листів, їх реквізити. Написання листа за допомогою текстового редактора Word. Службові записки. Звіт. Оголошення, повідомлення про захід. Вимоги до оформлення та реквізити Довідки. Протокол, витяг з протоколу. Вимоги до оформлення та реквізити Адреса. Телеграма. Факс. Різновиди реклами. Мова реклами. Візитна картка як атрибут ділової людини. Типові мовні звороти, вживані в довідково-інформаційних документах.

ТЕМА 14: ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВА ДОКУМЕНТАЦІЯ. ГОСПОДАРСЬКО-ДОГОВІРНІ ДОКУМЕНТИ

Акт. Доручення. Розписка, правила оформлення. Список. Накладна. Таблиця, їх реквізити. Договір. Контракт, їх реквізити. Трудова угода, реквізити. Мовні особливості спеціалізованої документації.

ТЕМА 15: НАУКОВИЙ СТИЛЬ ФАХОВОГО МОВЛЕННЯ

Науковий стиль, його підстили (власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний). Текст як форма існування наукових знань. Композиція наукової роботи. Мовні засоби наукового стилю. Найтипівіші наукові тексти: анотація, тези, конспект, відгук, рецензія, стаття, реферат, курсова, дипломна та магістерські роботи.

ТЕМА 16: ГАЛУЗЕВІ ТЕРМІНОСИСТЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Історія формування та шляхи поповнення української термінології. Термінологічний стандарт та його основа. Загальнонаукова та вузькоспеціальна термінологія. Особливості реалізації такої термінології у текстах з педагогіки. Запозичення у педагогічній термінології. Труднощі при перекладі термінів з російської на українську. Синоніми, омоніми та пароніми у педагогічній терміносистемі. Роль і місце мови у дошкільному вихованні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАХІВЦЯ

ТЕМА 17: ПРОФЕСІЙНА МОВНОКОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ

Комунікативна компетенція. Мовна компетенція, її основні складові. Мовленнєва діяльність. Види мовленнєвої діяльності: говоріння, аудіювання, читання, письмо. Креативні якості особистості.

ТЕМА 18: КОМУНІКАТИВНІ ЯКОСТІ МОВИ

Характеристика комунікативних якостей мови. Правильність мови. Точність мови. Логічність мови. Чистота мови. Образність мови. Багатство мови. Різноманітність мови. Доречність мови. Доступність мови. Достатність мови. Стислість мови. Змістовність мови. Ясність мови. Емоційність мови. Естетичність мови. Дієвість мови. Взаємодія і взаємозалежність комунікативних якостей мови.

ТЕМА 19: КУЛЬТУРА УСНОГО МОВЛЕННЯ. МИСТЕЦТВО ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ

Сутність і специфіка професійної мови. Монолог, типи монологічного мовлення. Діалог, його види. Полілог. Суперечка як основа професійної дискусивно-полемічної мови, її основні прийоми. Етика професійного дискусивно-полемічного спілкування. Невербальні компоненти спілкування. Мовленнєвий етикет – невід’ємна складова професійної культури вихователя. Телефонна розмова. Проведення конференцій, дискусій тощо. Родо-жанрова диференціація сучасної монологічної публічної мови. Підготовка промови. Структура професійної публічної промови. Умови успішного виступу. Засоби вираження публічного виступу.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. НОРМАТИВНІСТЬ УСНОЇ ТА ПИСЕМНОЇ ФОРМ УКРАЇНСЬКОЇ ФАХОВОЇ МОВИ												
Тема 1. Особливості розвитку мовної системи і професійне спілкування.	8	2	2		2	2	6	2				4
Тема 2. Орфоепічна правильність українського професійного мовлення.	4		2			2	4				2	2
Тема 3. Наголос у сучасній українській літературній мові. Акцентні норми	4		2			2	4				2	2
Тема 4. Лексико-фразеологічні норми. Лексикографія.	4		2			2	4		2			2
Тема 5. Словотвірні норми та культура професійного мовлення.	4		2		2		4				2	2
Тема 6. Морфологічні норми у професійному мовленні.	4		2			2	6				2	4
Тема 7. Орфографічні норми.	4		2			2	4				2	2
Тема 8. Синтаксична нормативність фахового мовлення.	4		2		2		4				2	2

Тема 9. Пунктуаційні норми.	4		2			2	4				2	2
Разом за змістовим модулем 1	40	2	18	-	6	14	40	2	2		14	22
Змістовий модуль 2. ФУНКЦІОНАЛЬНІ СТИЛІ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ												
Тема 1. Функціонально-стилістична диференціація сучасної української літературної мови.	5	2	1		2		4		2		2	2
Тема 2. Загальна характеристика офіційно-ділового стилю української мови.	3		1			2	6				2	4
Тема 3. Документація щодо особового складу. Організаційні документи.	6		2		2	2	4				2	2
Тема 4. Довідково-інформаційні документи. Мова реклами.	4		2			2	4				2	2
Тема 5. Обліково-фінансова документація. Господарсько-договірні документи.	4		2			2	4				2	2
Тема 6. Науковий стиль фахового мовлення.	8	2	2		2	2	6				2	4
Тема 7. Галузеві терміносистеми української мови.	8	2	2		2	2	8	2			2	4
Разом за змістовим модулем 2	38	6	12	-	8	12	38	2	2		14	20
Змістовий модуль 3. РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАХІВЦЯ												
Тема 1. Професійна мовнокомунікативна компетенція	4	2	2				6	2				2

Тема 2. Комунікативні якості мови.	4		2			2	2		2			2
Тема 3. Культура усного мовлення. Мистецтво публічного виступу.	4				2	2	4				2	2
Разом за змістовим модулем 3.	12	2	4		2	4	12	2	2		2	6
Усього годин	90	10	34	-	16	30	90	6	6		28	50
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	90	10	34		16	30		6	6		28	50

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості розвитку мовної системи і професійне спілкування.	2
2	Орфоепічна правильність українського професійного мовлення.	2
3.	Наголос у сучасній українській літературній мові. Акцентні норми	2
4	Лексико-фразеологічні норми. Лексикографія.	2
5	Словотвірні норми та культура професійного мовлення.	2
6	Морфологічні норми у професійному мовленні.	2
7	Орфографічні норми.	2
8	Синтаксична нормативність фахового мовлення.	2
9	Пунктуаційні норми.	2
10	Загальна характеристика офіційно-ділового стилю української мови.	2
11.	Документація щодо особового складу. Організаційні документи.	2
12.	Довідково-інформаційні документи. Мова реклами.	2
13.	Обліково-фінансова документація. Господарсько-договірні документи.	2
14.	Науковий стиль фахового мовлення.	2

15.	Професійна мовнокомунікативна компетенція	2
16.	Комунікативні якості мови.	2
17.	Культура усного мовлення. Мистецтво публічного виступу.	2

8. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін і регламентується Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 02.06.93р. № 161.

Самостійна робота – це спланована пізнавальна, організаційно і методично направлена діяльність, яка здійснюється без прямої допомоги викладача, на досягнення результату.

Мета: розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів; формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань; розвиток морально-вольових зусиль.

Завдання: навчити студентів самостійно працювати з літературою; творчо сприймати навчальний матеріал і осмислювати його; сформувати навички щоденної самостійної роботи з метою одержання та узагальнення знань, умінь і навичок.

Самостійна робота студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: основна література (підручник, конспект лекцій викладача, навчальні та методичні посібники); додаткова література (наукова, фахова, монографічна, періодична); методичні матеріали (методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи студентів).

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Роль мови у процесі відродження української державності.	2
2.	Сучасні тенденції української акцентології.	2
3.	Вибір слова у професійному спілкуванні.	2
4.	Характеристика виражальних засобів офіційно-ділового стилю української мови.	2
5.	Характеристика виражальних засобів наукового стилю української мови.	2

6.	Сформулювати основні вимоги до вживання професійної лексики у різних стилях мовлення.	2
7.	Типові мовні звороти, вживані у документації щодо особового складу та в організаційних документах.	2
8.	Типові мовні звороти, вживані в довідково-інформаційних документах.	2
9.	Мовні особливості спеціалізованої документації.	2
10.	Історія формування та шляхи поповнення української термінології.	2
11.	Національні особливості засобів комунікації.	2
12.	Мовленнєвий етикет і його національно-культурна специфіка.	2
13.	Національно-культурні стереотипи і прототипи, їхня роль у комунікації.	2
14.	Типові національно-культурні конотації слів у мовленні.	2
15.	Етикетна поведінка у мовленні.	2

10. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної самостійної роботи студента навчального чи навчально-дослідного характеру, яке використовується у процесі вивчення програмового матеріалу навчального курсу.

Мета. Самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу і розвиток навичок самостійної роботи.

Зміст. ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних у процесі лекційних та практичних занять.

Структура (орієнтовна): вступ (зазначається тема, мета і завдання роботи та основні її положення); теоретичне обґрунтування (виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання); методи (при виконанні практичних, розрахункових, моделюючих робіт); основні результати роботи та їх обговорення (подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо); висновки; список використаної літератури.

Порядок подання та захисту ІНДЗ: звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату з титульною сторінкою стандартного зразка та внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання (за об'ємом до 16 аркушів. Обов'язковий захист завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу (до 5 хв.); оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом залікової оцінки і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання спрямовує роботу на поглиблене, творче опрацювання спеціальної літератури, передбачає виконання завдань на порівняльний аналіз джерел, їх фрагментів.

Необхідно укласти словник фахової термінології (10 слів), використовуючи термінологічний стандарт.

Термінологічний стандарт укладають за таким алгоритмом:

1. Систематизувати поняття певної галузі науки чи техніки; переділяють їх з категоріями (предмети, процеси, якості, величини тощо).
2. Розмежувати родові та видові поняття.
3. Відібрати усі терміни галузі, узяті для стандартизації, зі словників різних років видання, статей, підручників, періодики, рукописів та інших джерел.
4. Розподіляють терміни за групами: а) вузькоспеціальні терміни; б) міжгалузеві; в) загальнонаукові (загальнотехнічні).
5. Визначити з групи термінів-синонімів нормативні (інші терміни також подають, але з позначенням nereкомендований).
6. Дібрати еквіваленти англійською, німецькою, французькою мовами з відповідних міжнародних стандартів.
7. Сформулювати українською мовою означення (дефініції) поняття. Вибрати те значення, яке стосується безпосередньо Вашого фаху.
8. Скорочена форма терміна.
9. Походження терміна.
10. Список використаної літератури.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Охоплюють сукупність методів навчання, спрямованих на передавання і засвоєння студентами знань, формування умінь і навичок. До них належать словесні, наочні й практичні методи навчання.

Словесні методи навчання об'єднують пояснення, розповідь, інструктаж, лекцію, бесіду, роботу з підручником.

Самостійна робота студентів із друкованим текстом дає змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні.

До найпоширеніших видів такої роботи належать: читання тексту з підручника з метою закріплення знань, здобутих на занятті; відповіді на подані в підручниках після тексту теми запитання; аналіз таблиць, малюнків та інших ілюстрацій, розміщених у підручнику.

Наочні методи навчання охоплюють ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Практичні методи навчання охоплюють вправи, практичні роботи, дослідні роботи.

У навчальному процесі використовують такі види вправ: підготовчі; вступні; пробні; тренувальні (за зразком, інструкцією, завданням); творчі; контрольні.

Дослідна робота. Реалізуючись як пошукове завдання і проект, вона передбачає індивідуалізацію навчання, розширення обсягу знань студентів. Елементи дослідницької діяльності у навчальному процесі сприяють формуванню активності, ініціативи, допитливості, розвивають мислення, спонукають до самостійних пошуків.

За типом пізнавальної діяльності виокремлюють пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький методи навчання.

З огляду на особливості умовиводів методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності поділяють на індуктивний, дедуктивний, традиційний.

За домінуючою мислительною операцією виокремлюють аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, конкретизацію, виокремлення головного.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Методи формування пізнавальних інтересів.

Метод навчальної дискусії.

Метод пізнавальної гри.

Метод створення цікавих ситуацій.

Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу.

Метод використання життєвого досвіду студентів.

Методи стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні.

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний, тестовий, модульний, семестровий, ректорський

13. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Основними критеріями оцінювання знань студентів є:

- 1) характер і якість підготовки студента до іспиту;
- 2) ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;
- 3) повнота, правильність і точність відповіді;
- 4) уміння застосовувати набуті знання;
- 5) мовленнєве оформлення відповіді.

«5» (А) «відмінно»

Студент повністю оволодів теоретичним матеріалом, логічно і послідовно викладає його, наводить самостійно приклади і коментує їх, спроможний простежити історію питання чи мовного явища, демонструє уміння застосувати набуті знання. При відповіді студент не допускає фактичних помилок. Відповідь студента виважена і науково обґрунтована, враховує наявні в лінгвістиці погляди й підходи.

«4» (В) «добре»

Студент добре володіє навчальним матеріалом, спроможний аналізувати, узагальнювати його. Визначення мовних явищ і понять бездоганні. Фактичні помилки у відповіді відсутні. Студент демонструє вміння аналізувати матеріал, аргументуючи тези загальновідомими доказами.

«4» (С) «добре»

Студент може не лише логічно і повно викладати вивчене, але й виявляє елементарні вміння аналізувати, робити узагальнення, давати чіткі визначення, простежуються здібності змінювати логіку викладу повідомлення, аналізу власного і чужого висловлювання. Більшість теоретичних положень підтверджуються прикладами. Фактичні помилки відсутні.

«3» (Д) «задовільно»

Студент здатен досить зв'язно висловлюватися, добре відтворювати матеріал. Може дати визначення; застосовує набуті знання в стандартних ситуаціях, але ще неготовий виконувати навчальні роботи, що вимагають застосування трансформаційних умінь.

«3» (Е) «задовільно»

Студент відповідає приблизно половину матеріалу. Непослідовно і незв'язно відтворює зміст; губиться при необхідності навести приклади, не завжди може дати відповідь на запитання, що конкретизує його висловлення. Виклад відзначається поверховістю, недостатньою осмисленістю і логічністю, бідністю словника, значною кількістю фактичних помилок.

«2» (FХ) «незадовільно»

Студент відтворює уривчастими реченнями окремі цілісні смислові фрагменти, що становить 1/3 частину загального обсягу змісту певної теми; участь студента у діалозі обмежується однією чи двома елементарними репліками, що не враховують ситуації спілкування. Студент в основному не розуміє того, про що повідомляє, сплутує мовні факти, що спричиняє до грубих фактичних помилок; не може навести приклади; допускає 8 мовленнєвих неточностей.

«2» (F) «незадовільно»

Студент епізодично відтворює теоретичний матеріал на рівні уривчастого переказування. Він в основному розуміє суть мовного явища, але не може цілісно і точно його переказати, сплутує мовні факти; не може застосувати набуті знання в елементарних стандартних ситуаціях; відповідь мовленнєво не відшліфована (допускає більше дев'яти мовленнєвих помилок).

14. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота																		ПК	Су- ма
Змістовий модуль 1									Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	ІНДЗ		
4	4	4	4	4	8	4	4	4	4	4	4	4	8	4	4	4	4	20	100

Розподіл балів (заочна форма)

Модуль 1			Модуль 2		ІНДЗ/ С.р.	Підсумковий контроль	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	МК	ЗМ 3	МК			
T1	T2				T3		
15	15	10	15	10	15/10	10	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма.
2. Навчальні підручники і посібники підручники і посібники
3. Методичні розробки: збірники завдань і вправ, тематичні завдання.
4. Конспект лекцій.
5. Завдання для практичних, самостійних і модульних робіт.
6. Питання до іспиту.
7. Джерельна база.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с.
2. Шевчук С. Українська мова (за професійним спрямуванням) : Робочий зошит-практикум. Київ: Алерта, 2022. 96 с.
2. Новий український правопис. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 284 с.
3. Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник / Н. М. Савчук. Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. 160 с.
4. Українська мова за професійним спрямуванням: Навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Уклад: кандидат філологічних наук, доцент Січкара С.А., старший викладач Денисюк І.А. Умань : ВПЦ «Візаві», 2023. 205 с.

ДОПОМІЖНА

1. Антисуржик / ред. А.Сербенська. Львів: Світ, 1994. 150с.
2. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів, 2003.
3. Банзай Ю. Windows для України. Чому Microsoft настільки зневажливо ставиться до наших. Поступ. К., 2003. № 13.
4. Галузинська Л.І. Вивчення ділової української мови з використанням редактора Microsoft Word / Л.І.Галузинська, Т.В. Становиська. К.: Вид-во Академії муніципального управління, 2002.
5. Гладіна Г.І., Сеніна В.К. Питання мовленнєвої культури та стилістики. К., 1997.
6. Культура фахової мови: Навч.посіб. для студ. ВУЗів / За ред. Н.Д.Бабич. Чернівці: Книги. ХХІ, 2005. 572с.
7. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: Навч.посіб. К.: ВЦ «Академія», 2007. 360с.
8. Мозговий В.І. Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс. Навчальний посібник К.: Центр навчальної літератури, 2006. 592с.
9. Непийвода Н.Ф. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект). К.: ТОВ «Міжнародна фінансова агенція», 1997. 303 с.
10. Пазяк О.М., Сербенська О.П. Українська мова. Практикум. К., 2000.
11. Плотницька І.М. Ділова українська мова у сфері державного управління: Навч. посібник К., 2000.
12. Плотницька І.М. Ділова українська мова. К., 2001.
13. Плющ Н. П. Формули ввічливості в системі українського мовного етикету // Українська мова і сучасність. К.: НМК ВО. 1991. С. 90-98.
14. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навч. посібник. К.: Либідь, 1999. 240с.

15. Рицар Б. Стандартизація української термінології та її гармонізація з міжнародною – головний чинник утвердження державності України. Стандартизація, сертифікація, якість. Київ, 2001. №1. С. 30-32.
16. Склад і структура термінологічної лексики української мови / Відп. ред. А.В. Крижанівська. К., 1984. 194с.
17. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. К.: Вища школа, 1997. 493с.
18. Українська ділова і фахова мова практичний посібник на щодень / За ред. М.Д.Гінзбурга. 2-ге вид. випр. і доп. К.: «Фірма «ІНКІОС», Центр навчальної літератури, 2007. 672с.
19. Українська мова. Енциклопедія / В.М.Русанівський та ін. (ред.); НАН України. Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні, Ін-т української мови. К.: «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2000. 750с.
20. Українська мова за професійним спрямуванням. Практикум: Навчальний посібник. / За ред. Т.В.Симоненко. К.: Вид. центр «Академія», 2009. 270с.
21. Шевчук А. Український Windows? Треба ще чекати, хоча інтерфейс вже можна завантажити // www.programy.com/ua/reviews/ukrwindows/php, 6 січня 2003 р.
22. Шевчук С.В. Ділове мовлення: Модульний курс: Підручник. К.: Літера ЛТД, 2003. 448с.
23. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навч. посіб. К.: Вища школа, 2007. 823с.

Словники

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2001. 1440 с.
2. Голоскевич Г. Правописний словник. Нью-Йорк - Париж - Сідней - Торонто - Львів: НТШ, 1994. 461с.
3. Гринчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак З. Словник-довідник з культури мови. Львів, 1996.
4. Грінченко Б. Словарь української мови. К., 1907 1910. Т. 1-4.
5. . Етимологічний словник української мови: В 7-ми томах. Т. 1-3. К., 1982, 1985, 1989.
6. Єрмоленко С.Я. Словник труднощів української мови. К., 1989.
7. Коломієць М.П., Регушевський Є.С. Словник фразеологічних синонімів. К.: Рад. школа, 1988. 200 с.
8. Комп'ютерний словник: Computer Dictionary. Microsoft Press / Пер. з англ. В.О.Соловійова. К.: Україна, 1997. 470с.
9. Морфемний словник / Укладач Л.М. Полюга. К., 1983. 464 с.
- 10.Новий тлумачний словник української мови: В 4 т. /Укл. Яременко В.В., Сліпущко О.М. К., 1999.

11. Орфографічний словник наукових і технічних термінів / В.Я.Карачун К.: Криниця, 1999. 528 с.
12. Орфографічний словник української мови: Близько 125000 слів / Уклад. С.І.Головащук, М.М.Пещак, В.М.Русанівський, О.О.Тараненко. К.: Довіра, 1999. 989с.
13. Полюга Л.М. Словник антонімів. К., 1987. 173 с.
14. Ринкова термінологія ділової людини. Словник-довідник К., 1992.
15. Сліпушко О.М. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові. К., 1999.
16. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних словосполучень / Уклад. Л.О. Пустовіт та ін. К.: Довіра, 2000. 1018 с.
17. Словник синонімів української мови: В 2 т. / А.А. Бурячок, Г.М. Гнатюк, С.І. Головащук та ін. К.: Наук. думка, 1999-2000. Т.1 1030 с. Т.2 960 с.
18. Словник української мови: В 11-ти т. / Ред. кол. І.К. Білодід та ін. К.: Наук. думка, 1970-1980. т.1 т.11.
19. Словник-довідник труднощів української мови / За ред. С.Єрмоленко. К., 1992.
20. Удовиченко Г.М. Фразеологічний словник української мови: У 2-х т. К.: Вища школа, 1984. 384 с.
21. Український орфографічний словник української мови. К., 2005.
22. Фразеологічний словник української мови: В 2 т. / Укл. Білоноженко В.М., Винник В.О. та ін. К., 1999.

17. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. www.education.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.
2. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. В.Вернадського.
3. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/basic1/>
4. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів. ДСТУ 4163-2020. URL: https://zakon.help/files/article/11494/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%204163_2020.pdf
5. Закон Центральної Ради «Про державну мову». URL: <https://pravo.studio/derjavi-prava-istoriya/zakon-tsentralnoji-radi-pro-derjavnu-movu-70839.html>
6. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. Ст. 10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Лінгвістичний портал «Мова. info». URL: <http://www.mova.info/>

8. Національний класифікатор України «Класифікатор професій ДК 003:2010». URL: https://hrliga.com/index.php?module=norm_base&op=view&id=433
9. Портал української мови та культури «Словник-UA». URL: <https://slovnyk.ua/>
10. Про авторське право й суміжні права. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1994. № 13. ст. 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
11. Про вищу освіту. Закон України. Редакція від 02.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
12. Про дошкільну освіту. Закон України. Редакція від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
13. Про забезпечення функціонування української мови як державної. Закон України. Із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 19 вересня 2019 року № 114-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2019. № 21. ст. 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
14. Про освіту. Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38-39. ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/print>
15. Про повну загальну середню освіту. Закон України. Редакція від 02.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
16. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970-1980). URL: <http://www.sum.in.ua/>
17. Словопедія. Українські тлумачні словники. URL: <http://slovopedia.org.ua/>
18. Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня спеціальності 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.11.2019 № 1456. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>
19. Український лінгвістичний портал «Словники України» online. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
20. Український правопис (2019). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ukrayinskij-pravopis-2019>
21. Університет обдарованої дитини. URL: <https://kidsuniver.blogspot.com/>
22. Форум «Словник-UA». URL: <https://slovnyk.ua/forum/viewtopic.php?t=3695>
23. Ukrainian Language Stack Exchange – сайт запитань і відповідей для лінгвістів, студентів і викладачів української мови. URL: <https://ukrainian.stackexchange.com/>